



## VASTUULLISTA SENIORIPOLITIIKKAA

Tällä hetkellä suomalaisista 17 prosenttia eli runsaat 900 000 on 65 vuotta täyttäneitä. Kymmenen vuoden kuluttua 65 vuotta täyttäneitä ennustetaan olevan 1,3 miljoonaa eli 23 prosenttia väestöstä. Ikääntyneiden osuus väestöstä kasvaa Suomessa EU-maista nopeimmin vuoteen 2030 asti.

Työ- tai kansaneläkettä saavia oli vuoden 2009 lopussa yli 1,4 miljoonaa, joista muita kuin vanhuuseläkeläisiä on runsaat 400 000. Keskimääräinen kokonaisuus oli 1 344 euroa kuukaudessa, vanhuuseläke keskimäärin 1 428 euroa. Täyttä kansaneläkettä saavia eläkeläisistä on noin 90 000.

Seniורי-ikäiset ovat merkittävä ja kasvava joukko kansalaisia. Etenkin nyt eläkkeelle jäävistä suuri osa elää itsenäistä, aktiivista elämää ja voi nauttia hyvästä toimintakyvystä ja yhä useammista terveistä ikävuosista. Samalla kuitenkin eliniän pidentyminen sekä vanhimpien ikäluokkien ja eläkeläisten määrän kasvu lisäävät hoiva- ja hoitopalvelujen tarvetta ja nostavat eläkemenoa.

Tällä hallituskaudella on panostettu ikäihmisten palveluihin. Vuonna 2008 uudistettiin ikäihmisten palvelujen laatusuositus, joka painottaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, ehkäisevän toiminnan ja kotona asumisen tukemisen ensisijaisuutta sekä kattavaa palvelutarpeen arviointia. Palvelutarpeen arvioinnin alarajaa laskettiin vuoden 2009 alusta 75 vuoteen. Uudessa terveydenhuoltolaissa on useita ikäihmisten elämää helpottavia uudistuksia.

Nykyisellä hallituskaudella on myös toteutettu monia eläkkeensaajien toimeentuloa parantavia muutoksia. Eläkeläisten verotuksessa olleet epäoikeudenmukaisuudet verrattuna palkansaajien verotukseen on pääosin korjattu vuosien 2008 ja 2009 alusta voimaan tulleilla muutoksilla. Kansaneläkelakiin on tehty useita eläkkeensaajien määrään ja eläkkeen suuruuteen vaikuttavia parannuksia. Kaikkein pienimpiä eläkkeitä saavien tilannetta parantaa keväällä 2011 toteutettava takuueläke.

## PALVELUJEN LAADUKKUUS JA SAATAVUUS VARMISTETTAVA

Eläkeläiset elävät entistä pidempään ja tarvitsevat erilaisia palveluja. Monet haluavat asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään, jolloin hyvin toimivalla kotihoidolla on suuri merkitys. Perinteisen kotona asumisen ohella tulisi kunnissa kehittää ja tarjota vaihtoehtoisia asumismuotoja, erilaisia soluasumisen ja sukupolviasumisen malleja. Kodinomaiset olosuhteet voidaan tarjota myös palveluasumisessa, jossa vanhuksilla on mahdollisuus yksityisyyteen, virikkeelliseen ympäristöön ja laadukkaaseen hoitoon ja hoivaan.



*Eläkeläisten syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäisyyn on kiinnitettävä huomiota ja tarjottava erilaisia kodinomaisen asumisen malleja erilaisiin elämäntilanteisiin ja tarpeisiin. Puitteet turvalliselle vanhuudelle tulee luoda ihmisten tarpeiden ja toiveiden pohjalta yksilön elämäntilannetta kunnioittaen.*

Palvelumaksut tulee pitää sellaisella tasolla, että palveluja tarvitsevien ikäihmisten ja heidän läheistensä toimeentulo turvataan ja että kaikilla on eläketulon tasosta riippumatta mahdollisuus hankkia tarvittavia palveluja. Tärkeää on myös varmistaa hoitohenkilökunnan riittävyys ja asianmukainen koulutus. Kunnille tulee taata riittävät resurssit palvelujen tuottamiseksi.

Vanhuspalvelulaki on parhaillaan valmisteilla sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä.

*Vanhuspalvelulaissa on määriteltävä vanhusten oikeudet palveluihin, palvelujen järjestämisvastuu, ohjaus, valvonta ja rahoitus.*

## **OMAISHOITAJIEN ASEMAA PARANNETTAVA TUNTUVASTI**

Maassamme on noin 36 000 omaishoidon tukea saavaa läheisestään huolehtivaa henkilöä. Omaishoitajiksi luokiteltavia on kuitenkin huomattavasti enemmän. Tyypillisesti hoitaja on puolisonsa tai läheisensä päivittäistoimista ja jopa sairaanhoidollisista toimenpiteistä huolehtiva iäkäs henkilö.

Omaishoitajien asemassa esiintyy ongelmia, eikä omaishoito toteudu kaikkialla maassamme lain tarkoittamalla tavalla. Läheisen hoiva kotona on usein ympärivuorokautista ja sitovaa; se on henkisesti ja yleensä myös fyysisesti raskasta. Etenkin ikääntyneiden hoitajien jaksamisesta, terveydestä ja toimintakyvystä tulee huolehtia. Kotona tapahtuva omaisen tai muun läheisen hoitotyö on merkittävä yhteiskunnallinen ja taloudellinen voimavara.

*Omaishoitajien yhdenvertaisuus paikkakunnasta riippumatta on varmistettava ja heille on taattava tarvittavien tukipalvelujen saaminen sekä mahdollisuus lakisääteisten vapaapäivien pitämiseen.*

## **SENIORI-ikäisten vaikutusmahdollisuuksia lisättävä**

Eläkkeellä olevien mahdollisuus osallistua eläkeläisten asioita koskevaan päätöksentekoon on jäänyt vähäiseksi. Työeläkejärjestelmässä eläkkeensaajien osaksi luettava osuus eläkevastuusta ja niitä kattavista varoista on huomattava. Kuitenkin eläkepoliittiset ratkaisut valmistellaan ilman eläkeläisten aitoa vaikutusmahdollisuutta. Seniori-ikäisillä on tietoa, taitoa ja kokemusta hyödynnettäväksi yhteiskuntamme kehittämisessä.



*Eläkeläisjärjestöjä on otettava mukaan eläkeläisten ja seniori-ikäisten asioita, erityisesti eläkepolitiikkaa koskevaan valmisteluun ja päätöksentekoon.*

Manner-Suomen 65 vuotta täyttäneestä väestöstä 93 prosenttia asuu kunnissa, joissa on vanhusneuvosto. Vanhusneuvostojen tarkoituksena on parantaa ikääntyneen väestön vaikutusmahdollisuuksia. Ne voivat tehdä esityksiä ja aloitteita sekä antaa lausuntoja asioissa, joilla on merkitystä ikäihmisten elämän ja selviytymisen kannalta.

Vanhusneuvostojen asettaminen on kunnille vapaaehtoista, ja niiden organisointi on vapaasti harkittavissa. Tästä syystä vanhusneuvostojen toiminta eroaa hyvinkin paljon eri kuntien kesken. Parhaimmillaan vanhusneuvostoilla on vakiintunut ja tunnustettu asema kunnallisessa valmistelutyössä.

*Lainsäädäntöä kehittämällä on varmistettava, että eläkeläisjärjestöjen paikallisyhdistysten edustajien asiantuntemus hyödynnetään kunnallistason päätösten valmistelussa.*

## **ELÄKELÄISTEN TYÖPANOSTA HYÖDYNNETÄVÄ**

Työurien pidentäminen on laajasti tunnustettu tärkeäksi tavoitteeksi maassamme. Viimeaikaisten tutkimusten mukaan moni eläkeläinen on kiinnostunut tekemään työtä joustavasti ja osa-aikaisesti. Ansiotyö tarjoaa eläkeläiselle mahdollisuuden hyödyntää mielekkäällä tavalla osaamistaan ja lisätä käytettävissä olevia tulojaan.

Eläkeläisten työnteolla on kasvavaa yhteiskunnallista ja kansantaloudellista merkitystä, kun työikäisten suomalaisten osuus väestöstä pienenee. Eläkeläisillä on sosiaalista pääomaa ja kokemusta, joita yhteiskunnan tulisi voida hyödyntää.

Näistä syistä sekä ikääntyvien työntekijöiden että jo eläkkeelle siirtyneiden työmahdollisuuksia tulee lisätä kehittämällä eläkkeen ja työnteon samanaikaisuutta eläkejärjestelmässä.

*Työurien pidentämistä loppupäästä tulee edistää myönteisin kannustimin, työoloja kehittämällä ja esimerkiksi verohelpotuksin.*

Palkkatyön lisäksi moni eläkeläinen tekisi mielellään vapaaehtoistyötä, jos vain tietäisi missä voi auttaa ja jos joku pyytäisi mukaan. Sen lisäksi, että vapaaehtoistyöllä voi olla suuri merkitys esim. vanhustyössä, vapaaehtoistyö lisää myös tekijänsä hyvinvointia. Mielekäs tekeminen ja itsensä tarpeelliseksi kokeminen antaa syyn lähteä päivisin liikkeelle ja huolehtia myös itsestään.

*Mahdollisuuksia vapaaehtoistoimintaan tulee lisätä tiedotusta lisäämällä sekä kannustamalla kuntien ja järjestöjen väliseen yhteistyöhön.*



## ELÄKELÄISTEN OSTOVOIMA TURVATTAVA

Lakisääteisen eläkejärjestelmän tavoitteena on taata sellainen eläketulo, jolla eläkeläisten ostovoima ja kohtuullinen elintaso voidaan turvata. Etenkin pitkään eläkkeellä olleet kärsivät eläkkeittensä heikommasta kehitymisestä työikäisen väestön ansiotasoon verrattuna. Tämä johtuu siitä, että vain viidesosa palkkakehityksestä siirtyy eläkkeisiin.

Huomattava eläkkeitä leikkaava tekijä on elinaikakerroin, joka pienentää vuonna 1948 ja sen jälkeen syntyneiden alkavia eläkkeitä. Elinaikakertoimen vaikutusta voi kompensoida työskentelemällä pidempään.

Eläkkeiden jälkeenjääneisyys heikentää eläkkeensaajien toimeentuloa ja sosiaalista asemaa. Näin suuren kuluttajaryhmän ostovoiman turvaamisella on huomattava merkitys myös koko kansantaloudelle.

*Palkkaindeksin painoarvoa työeläkeindeksissä on tulevaisuudessa pyrittävä lisäämään.*

Eläkeläisten ostovoimaan voidaan vaikuttaa myös verotuksella. Eläkeläisten veroastetta on korjattu tällä hallituskaudella vastaamaan palkansaajien veroastetta.

*Eläketulon verotuksen tulee kaikissa tilanteissa pysyä enintään palkkaverotuksen tasolla.*